

ABONAMENTUL

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{4}$, an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{4}$, an 12 cor. $\frac{1}{4}$ at
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:

odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Toți ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.**Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.**

Fuga lui Nichita.

Ententa după ce cu valoarea ei protecție a reușit a strivi Belgia și Sârbia, a adus și pe regele Nichita în situație de-a depune armele și a lua apoi lumea în cap.

După căderea Lovcen-ului, — care se poate numi Gibraltarul Adriaticii — trupele muntenege nu mai aveau nici o altă scăpare, decât capitularea necondiționată. Insuși regele Nichita a iscălit nota, prin care anunță capitularea trupelor muntenege. Depunerea armelor s'a și început de curând în deplină liniște.

Ententa însă nu a putut vedea cu ochi buni aceasta capitulare, care însemnă deja o ruptură foarte însemnată în sinul ei. A lansat deci știrea, că regele Nichita a cerut numai armistițiu, suprimând ziarurile franceze, cari publicau vestea capitulării.

Mai ales în Italia impresia a fost foarte revoltătoare, dată fiind împrejurarea, că chiar regina Italiei dorise așa de mult războiul, și acum chiar tatăl său — regele Nichita — e cel dintâiu, care se retrage la adăpostul puțin glorios al capitulării.

Regele Nichita a fost chemat deci în Italia și capacitat, să se refugieze, nerecunoscând capitularea și considerându-se și pe mai departe, în stare de război, cu puterile centrale.

Acest galimatias tragi-comic, credem, că nu poate salva nici măcar aparențele. Desarmarea trupelor muntenege decurge în toată ordinea, esceptând câteva trupe, cari au reușit de cu bună vreme, a se refugia în Albania. Despre o rezistență a Muntenegrului deci nu mai poate fi vorba, ales, că trupele noastre au intrat și în Scutari, fără să întâmpine cea mai mică greutate.

Dacă Nichita în realitate va călca singur în picioare capitularea, pe care o iscălise înainte cu câteva zile, va avea să supoarte și urmările acestei duplicități și, în cazul acesta nu se va discuta numai chestia: al cui să fie Lovcen-ul, ci va fi vorba de însași independența și coroana Muntenegrului.

Cari își varsă sângele, au drept la viață.

Emularea nobilă, ce se naște din principiul de naționalitate, care este rezervorul multor bunătăți materiale și spirituale, este impulsul de viață a popoarelor spre progres cultural, spiritual.

Prestigiul statului ungar prin succesul armatelor ungare pe frontul ostic și sudic în mare parte revine nu numai rasei magiare, ci și celorlalte naționalități, din acest stat poliglot, cari emulează în fidelitate față de patrie și tron.

Eroii luptători, cari trec prin bozul sângelui, când pentru un moment uită de lacrimile soției și a copiilor, suind muntele Golgotei, au dat dovadă, că ei sunt maturi pentru acceptarea favorurilor legale cele mai estinse.

Când se vor reîntoarce ostașii eroi, să li-se deie viață, pâne, drepturi sfinte, ca să nu cerșească în sdrențe aceia, cari cu fală au îmbrăcat uniforma militară și au stat în tranșee cu eroism la postul datorinței.

Armatele noastre nu sunt mercenari din veacul de mijloc, cari luptă pentru împărat, primind soldă, aici fiecare se luptă pentru patrie, care e a lui. Asupra pământului străbun nu au pretenții mai mari nici conții, grofii, nici principii și episcopii decât ostașii, cari au luptat pentru el cu vărsarea sângelui.

Despre dreptul ostașilor de a-se bucura de toate privilegiile a vorbit,

în săptămâna trecută, episcopul din Alba-Regală, Prohászka. Cuvintele rostite de episcopul Prohászka dorim să aște realizarea cât mai grabnică în forma aceea, ca de favorurile amintite de Prohászka să se împărtășească toți ostașii, cari cu tributul vieții lor au apărut integritatea teritorială a patriei.

Ce frumos și echitabil era, dacă în discursul său episcopul Prohászka reliefa și meritele ostașilor de orice naționalitate din Ungaria, cari formează baza justă la toate favorurile, cu cari își onorează o patrie adevărată pe fiii săi.

Credem, că deși nu a făcut amintire expresă de ei, a pledat în vorbirea sa implicite și pentru luptătorii de alte naționalități din aceasta patrie.

Provocarea episcopului Prohászka la axioma latinească: qui dat sanguinem vult vitam, se refereste la întreagă armata ungară.

cu toții contribuim pe o formă și cei de acasă cât și cei de pe front, cu cele mai mari sacrificii, la apărarea patriei de încălcările inamicilor?

Idealismul obiectiv.

— Revizuirea idealurilor —

Discurs acad. de epis. Dr. D. Prohászka

— Tradus de Dr. C. Pavel —

(Continuare.)

Menirea adevăratei culturi consistă în desrobirea conștiinței, de-o parte de sub exagerările spiritualismului prea meșteșugit, iar de altă parte — ceea ce așiderea ni-se impune de sub superstițiile modernismului; menirea ei este să spulbere într-o zi credința aceea imposibilă, că adevărat noi toate le primem și înțelegem și că cu ajutorul științelor naturale am fi în măsură de-a construi și a explica lumea aceasta și viața noastră.

spirituală. Sunt superstiții spiritualiste și sunt superstiții raționaliste; și spiritualismul și raționalismul își are fiecare superstițiile sale. De ambele avem să ne ferim. E lucru superstițios, intolerant și greșos vrând, ca totul să-l reduci numai la spirit și suflet, neținând samă de legile inexorabile ale lumii materiale; e superstițioasă, isbitoare și tifnoasă și exasperarea aceea metafizică și toată ameteala aceea a spiritualismului, când vrea, ca toate antenele sufletului să le îndreptăm spre misticism, iar natura, așa cum aceea este, sub raportul autonomiei materiale, nu o înțelege și nu o ia în socotință. Aceste ameteali ale spiritualismului încarcă stelele, tufele, izvoarele și peșterile cu demoni, — și lucră cu drăcușori, când mai scânciitori, când mai veseli; acest spiritualism uneori se dă trândăviei și face gură în loc să-și deschidă ochii, și să experimenteze; acest spiritualism nu odată se imbeată de propria sa mărimă spirituală și în vreme ce toate le transformă după chipul și asemănarea lui, nu bagă de samă, că și el însuși e numai un atom, iar existența e nespun de mare. Dar e superstițios și punctul de plecare al raționalismului, când dintr-o dușcă vrea să înghiță lumea aceasta și să ne-o deie gata, neținând samă de adăucimile vieții și de fenomenele psihicului, cari nu se pot reduce nici la o simplă mișcare, nici la materie.

Sub vraja științelor exacte și în sgomotul de bălcu al tehnicii ne face să nesocotim lumea aceasta admirabilă, pe care omul, ca și un fenomen nou, o ascunde și o poartă în sine. Mi-se pare, că de influența aceasta păcătoasă a modernismului nu ne putem feri, de aici provine, că cunoașterea mai de aproape a naturii și răspândirea științelor tehnice pricinuesc oareșicare superficialitate a vieții. Omul anume simte în sine, că el

e o putere; descoperirea legilor cosmice îl face încrezut și îi mărește conștiința de sine, iar pe urma tehnicii și-a creat un regim de traiu mai vrednic și mai igienic, se scutură de multe greutăți, trăiește mai bine, dar tot în aceeași vreme se îngloadă într-o samă de concepții greșite și se desface din legăturile lumii spirituale.

Față de aceste exagerări se însiruie diferiți reprezentanți ai idealismului obiectiv. Între aceștia cel dintâi este *Rudolf v. Euchen* cu tratatul său de conținut mistic „Geisteswelt”, apoi *Emil v. Hammacher*, care împreună filozofia cu religia prin metafizică și tot acestor mai aparțin aderenții metafizice, pentru cari sufletul e cea mai mare realitate. Acești filozofi în conștiința de sine a omului văd o lume nouă, ce din sinul naturii brute tocmai așa înmugurește și se dezvoltă precum crește și se ramifică floarea din pământ. De această lume nouă avem să ne dăm samă, ca de un factor puternic de ordin mai superior ce ne prezintă noi valori. Această lume spirituală întemeiată pe noi principii și energii, nu numai că nu se poate reduce la elementele științelor naturale, ci din contră, ea este aceea care conduce și perfecționează natura, adică physis-ul, clădind pe temeliiile naturii o lume de valori și realități superioare. Și faptul, că numai din științele naturale nu se poate explica viața noastră spirituală, prin nimic nu-se învederează mai de-aproape, ca prin ciocnirea dintre ideal și realitate; această ciocnire indică ivirea noului element precum și caracterul și drumul aceluia. Vedem prin urmare, că natura și ethosul nu sunt două elemente armonice, și drumurile lor nu sunt paralele. Ce-i drept în lume rolează și ethosul, cu toate acestea istoria și ethosul nici pe de parte nu se pot identifica

Ethosul stă a parte din ordinea istorică a evenimentelor, ca un ce nelncăpător în cadrele acestora, cași un element, ce în ordine fizică și istorică nu se poate dezvoltă și nu se poate afirma și din motivul acesta cercă o lume mai superioară și stăruie la noi etape de afirmare neîntreruptă. Eu știu aceea, că ethosul, ca și o forță și factor de mână întâi are să fie fixat în istorie; știu, că ordinea și justiția sunt izvoarele energiilor, văd și aceea, că fiecare războiu — și războiul mondial — decurge pentru scopuri ideale, pentru drepturi și dreptate — pro aris et foais — că și cele mai îndârjite încercări sunt inspirate de forța etică a celor mai sfinte convingeri și aceea văd, că chiar și în războiu se manifestă ethosul cel mai grandios și părțile beligerante se aprind de gândul de-a se stabili ordinea precum și cele mai sublime idealuri: însă și aceea e fapt, că lumea ethosului nu consistă în lupta aceasta pe viață și moarte, nici în scenele de pe câmpurile de războiu, — că nu în tot locul biruește nesmintit corectitatea morală, nici sufletele cele frumoase, precum nu înving necondiționat adevărul, legea și dreptatea. Aceste pot fi ajungând să-și plece fruntea sub forța fizică; apoi nici Providența nu poate sări ca din senin, ca să suplinească toate scăderile fizice. Faptul acesta însă să nu ne deprimeze, ci mai de curând să ne adâncească gândurile, să ne limpezească sentimentele și să ne îndrepte spre idealismul obiectiv, care ne dă putința să ridicăm adevărul, justiția, dreptatea și morală în sfera lor proprie și să nu le tăvălim în nămolul vieții, nici să le confundăm cu elementele instinctive ale istoriei și nici cu amarul nesucceselor.

(Va urma.)

FOIȚA.

Dr. Vasile Hossu și fondarea
ziarului „Unirea”.

— Reamintiri. —

I.

Profesorii Seminarului teologic din Blaj, simțind trebuința unui organ de publicitate la centrala metropoliei, după mai multe consultări colegiale, în toamna anului 1890 am decia, să înființăm o foaie bisericească politică.

Dorul înflăcărat de a lucra pentru binele și prosperarea bisericii și a neamului, precum și avântul nostru tinerească în curând au alcătuit și stabilit până în amănunte planul de redactare al foii, chemate să lupte pentru triumful Sionului românesc. În consiliul de redacție pe lângă noi profesori (Dr. Alexandru Grama († 1896), Dr. Victor Szmi-gelski, Dr. Izidor Marcu și Dr. Vasile Hossu († 13/I 1916) mai era și regretatul Dr. Augustin Bunea († 1909). Toți eram de acord cu privire la cadrul, în care avea să se miște activitatea noastră ziaristică, și la principiile, ce aveau să ne servească ca directivă în lucrarea noastră. Ne-am fost împărțit și rolurile în redacție, am hotărât formatul și mărimea foii, și fiindcă în idee foaia era

deja născută, am și botezat-o, dându-i numele de „Unirea”.

Toate erau bune în idee, dară, ca să ne succedă și în realitate edarea ziarului, aveam lipsă neapărată să câștigăm în favorul planului nostru consimțământul metropolitului Dr. Ioan Vancea. Având acest consimțământ, succesul ne era asigurat și foaia putea să vază lumina zilei la începutul lui Ianuar 1891, cum doriām noi.

Consensul prealabil al marelui metropolit era însă greu de câștigat. Din 1848 în Blaj nu au mai apărut foi politice în Blaj și fericitul metropolit din principiu era contrar amestecului profesorilor în afaceri politice. Aceasta o știam cu toții. Mai știam și aceea, că ținea strins la vederile sale, și nu suferia capacități din partea celor mici. Pe lângă aceea era metropolitul Vancea un bărbat autoritativ, cel mai autoritativ din câți am cunoscut vre-odată. Din aceste motive nu ușor să rezolvia cineva, să i-se prezente cu cereri, pe cari el le judecă „a priori inoportune”. Era deci justificată temerea, că nu-l vom putea câștiga pentru ideile noastre, și atunci planurile ne vor sbura în vânt.

Cumpănind toate eventualitățile am hotărât să trimetem o deputațiune la Excelența Sa. Când a venit rândul la esmiterea deputațiunii, cei mai bătrâni au încredințat sarcina aceasta onorifică nouă celor mai tineri, adică mie și fratelui Vili (numele, cu care era desmerdat simpaticul coleg Dr. V. Hossu).

În după amiaza din 12 Octombrie 1890 ne-am prezentat la castelul metropolitan, spre a satisface obligamântului important impus de către colegii noștri. Metropolitul, care ne avea foarte dragi pe profesorii de teologie, ne-a primit cu afabilitate și bunăvoință cu adevărat părintească. Când am descoperit scopul prezentării noastre, fața bunului arhieru a luat o apariție serioasă și fruntea-i sănină i-se înorase. După o mică pauză ne zise: „Voi vreți să înființați foaie politică în Blaj, au nu știți, că la Budapesta nu văd cu ochi buni nici altă foaie românească în Blaj, cu atât mai greu se vor împăca ei cu aparițiunea unei foi politice și încă redigată chiar de profesori”.

Spre liniștirea metropolitului am relevat faptul, că încetând foaia bisericească (redactată de canonicul Dr. I. Rațiu) și cea școlastică (redact. de profesorul Al. Uilacan), Blajul va rămânea fără nici un organ de publicitate, ceea ce ar fi în detrimentul bisericii. La acestea ne-a replicat: „Bine, înființați foaie, dară dați-i pace la politică, deoarece putem avea neplăceri mari și eu și voi”. Noi am insistat, ca foaia să fie și politică, „ca mai ușor să putem respinge atacurile, cari chiar pe atunci se îndreptau contra bisericii noastre în unele foi politice”. „Alteum chestiunile politice le vom tracta mai mult academice, spre a da directivă sănăteasă clerului și poporului nostru; vom stăruia mai ales asupra chestiunilor bi-

Declarațiile lui Radoslavoff despre Grecia, România și întrevederile dela Niș. — Ministrul președinte al Bulgariei, Radoslavoff a făcut câtorva deputați din partidul agrarian următoarele declarații: Întâlnirea domnitorilor în Niș mi-a cauzat o îndestulare deplină, asemenea și celor doi domnitori, în special Împăratului Vilhelm, care s'a convins, că aspirațiile legate de armata bulgară sunt îndreptățite. Sunt neadevărate știrile, cari pretind, că ententa va forța Grecia să ne atace. Armata grecească e aderentă vederilor politice ale regelui ei, opinia publică știe, că acele vederi pentru cine sunt favorabile. Ententa nu va sili Grecia să iasă din neutralitate. România manifestă atitudine binevoitoare față de noi și aliații noștri, nu de mult ea a conces exportul de cereale pentru Germania și Austro-Ungaria. Situația Bulgariei prin succesul armatelor ei e pe deplin favorabilă. Sunt convins, că evenimentele viitoare și de aici înainte se vor desfășura favorabil pentru noi.

Omagiul albanezilor Majestății Sale. — După informațiile ziarului „Albanische Correspondenz“ episcopul Koleci și fostul guvernor în Valona, Vrioni, în numele albanilor din Austro-Ungaria au adresat Majestății Sale o depeșă, în care colonia albaneză exprimă Majestății Sale omagiile ei, pentru că trupele eroice austro-ungare au eliberat Scutariul. Tot odată își exprimă sentimentele de recunoștință față de Majestatea Sa pentru bunăvoința manifestată față de poporul albanez.

sericești, școlari și culturale, silindu-ne a satisface hotărârii din Conciliul prov. I. titl. VI. cap. VII.“

„Dacă sunteți decizi să purcedeți, cum ziceți, nu am nimic contra foii, dară să-mi prezentați în scris programul foii voastre, și grigiți bine: ce și cum scrieți“. Așa am câștigat consensul metropolitului pentru „Unirea“ mai ușor, de cum ne-am așteptat.

Succesul obținut ne-a insuflat curaj și i-am descoperit, că la edarea unei foi politice e necesară cautiunea de vre-o 3000 fl. v. a., de care noi nu dispunem. „Ce veți face fără cautiune?“ ne întreabă metropolitul. „Recurgem la grația Excelenței Voastre“ răspundem noi. „Cum, să vă depon eu cautiunea?“ „Nu Excelență, ci numai să ne acordați din vre-un fond arhidiecezan un împrumut în bani ori mai bine în bărtii de valoare, pe cari le vom pune de cautiune, și pentru asigurarea cărora vom oferi garanța recerută“. „Adresați-vă în afacerea aceste cu rugarea către Consistor, și ce se va putea, se va face“. În urmă am cerut, să ne recomande foia Preaveneratelor Ordinariate episcopesci sufragane, precum și clerului arhidiecezan, cecace ne-a așdat, că va face la timpul său.

După discușiune confidențială de o oră cu marele arhieru ne-am reintors, mângăiați și cu succese mai mari, de cum puteam presupune. Despre acestea veselul Vili cu fața radiantă de bucurie a referat în consiliul de redacție, care aștepta rezultatul misiunii noastre.

Dr. Izidor Marcu.

Italia pregătește acțiune în Albania. — După informațiile ziarului „Daily Telegraph“ Italia va porni acțiune energetică în Albania. Asupra acesteia în zilele din urmă au fost dese consultări între regele italian și ministrii săi. Se crede, că pășirea cu mai mari forțe a Italiei în Balcani, va avea influință asupra situației generale balcanice.

Distrugerea portului dela Dedeagaci. — „Az Est“ dă după ziarul „Secolo“ următoarele: Flotila ententei, după o bombardare de 5 ore a distrus total portul dela Dedeagaci.

Anglia silește Portugalia la războiu contra Germaniei. — Ziarele din Șvițera comunică că în Portugalia se pregătește decretul de mobilizare al armatei. Presa din Portugalia anunță, că mobilizarea e iminentă. Anglia fortează Portugalia să declare războiu Germaniei fiindcă în cazul acesta ea ar putea acapăra năile mari ale Germaniei, cari staționează în Lisabona și alte porturi de ale Portugaliei.

Războiul european.

Trupele noastre prin cucerirea Scutariului au capturat 12 tunuri. Capturarea armatei muntenege decurge în liniște. În tot locul unde se prezintă trupele noastre, diviziile muntenege fără a opune rezistență își predau armele. La Scutari afară de cele 12 tunuri trupele noastre au luat 500 puști și 2 mitralieze. Știrile lansate din cartierele inamicilor, cari anunță noi lupte cu trupele muntenege, nu corespund realității.

Pe diferite zone ale frontului nord-ostic s'au dat canonade de artilerie rusească. Pe celelalte fronturi nu au obvenit evenimente mai esențiale.

† Episcopul Dr. Vasile Hossu.

— Voci de presă. —

Nu odată a avut parte de bănuiri și atacuri. În multe chestii abia istoria, care nu judecă după impresii, va fi chemată a-și pronunța sentența. Intențiile sale bune și lămurite îi asigură însă absolvarea.

A fi astăzi ca Arhieru român la culmea chemării, împlinind armonic îndatoririle de Principe bisericesc al unui neam aflător în luptă pentru existență cu cărmuitorii și îndatoririle de înalt dignitar al țării, este o chemare extrem de grea, pe care a caracterizat-o el însuși mai bine într'un articol scris cu prilejul jubileului din anul trecut al I. P. S. Sale Mitropolitului dela Blaj.

Reținem următoarele, cari oglindesc mai limpede frământările lui sufletesti:

„În adevăr care este soarta unui Arhieru român la noi?

„De dragul și pentru interesul bisericii caști a susține relații bune cu stăpâ-

nirea? Ești oportunist, laș, slab de inger, străin de sufletul neamului, ori chiar trădător.

„Faci politică militantă, te pui în contrast cu puternicii zilei, și apoi înrește, nu poți dobândi nimic pentru biserică, școală, cler, dascăli, tinerime, popor? Ești lipsit de tact.

„Cruți, tragi dela gură, faci fundații, știind că ai să așterni temelii de înaintare pentru un neam sărac? Se zice, că nu numai fundații se așteaptă dela Arhieroi.

„Nu faci fundații, ci dai tuturor căți te cearcă, alinând zi de zi sarcini și suspine? Ești risipitor, îmbogățește neamurile, nu ști umbli cu banul.

„Nu umbli în vizitație canonică, pentru a putea stărui cu atât mai mult din zori de zi și până seara târziu, ca administrația bună a trebilor obștești să nu sufere? Ești biurocrat, fără simț pentru cerințele vieții.

„Umbli în vizitație canonică, îți mănci sănătatea, cheltuești bani și observând neorândueli, stăruiești a îndrepta relele și a disciplină pe cei nepăsători? Ești tiran, jandarm, iar nu părinte.

„Să mai continuăm? Și oare nu este așa soarta Arhierului român?“

Cuvintele acestea, pare-mi-se ultimele ce le-a scris la ziar, conțin un fel de *mărturisire proprie pe patul morții*. Întregul lui shucium sufletesc se dă aici pe față, cu o sinceritate și nemijlocire emoționantă.

Importanța lui adevărată în aceste zile de grea cumpănă, o vom resimți abia de aici înainte, când nu-l mai avem, când nu mai putem sollicita sprijinul lui și sfatul lui.

Iar prin operele legate de numele lui, va trăi în veci în sufletul poporului român recunoscător.“

Odihnească în pace!

„Drapelul“.

*

„Prin moartea episcopului Vasile biserica catolică pierde un urmaș demn al apostolilor, științele pierd un bărbat valoros, credincioșii un părinte iubitor, iar Ungaria pierde un cetățean adevărat. Erudițiunea vastă, cunoștințele profunde i-au câștigat simpatii generale. Unde Provedința l-a așezat, acolo și-a împlinit chemarea cu credința apostolică și cu dragostea preotului, care trăiește după inima lui Isus. Totdeauna i-s'au încredințat poziții mari, conducătoare, unde francheța lui bărbătească, inima nobilă și talentul le-a foiosit spre binele supușilor încredințați. A condus după olaltă două dieceze și în timpul acesta iscusința lui de episcop a fost apreciată pe o formă de preoțime, credincioși și stat. Activitatea lui pentru binele credincioșilor era condusă și de iubire față de patrie. De aceea s'a bucurat de mare auctoritate și trecere la cercurile conducătoare. Moartea repentină a curmat aceasta viață prodigioasă, care a făcut mult bine, și care avea să ducă la îndeplinire multe lucruri.“

„Egyházi Közlöny“.

Corespondență de pe Jiu.

Primim următoarea scrisoare căruia din lipsa de spațiu numai acum îi putem face loc:

Nu pot să nu fac cunoscută cetitorilor „Unirei“ o frumoasă și înălțătoare serbare școlară, ce a avut loc în ziua de ajunul Crăciunului la școala noastră din Coroeșteni—Vulcan.

Fiind părinții multor copii duși în războiu și astfel nefiind cine să se îngrijească de ei, dar și de altfel din cauza scumpetii enorme mulți fiind lipsiți, la propunerea vrednicului curator d. farmacist Alexandru Papp, carele e văr bun cu d. colonel Dănilă Papp, vestitul comandant din Bucovina, senatul scol. a hotărât instituirea unei colecte, din care să se provadă copiii săraci cu încălțăminte. Colecta a fost sprijinită de toți factorii fără deosebire de limbă și confesiune și astfel s'a adunat frumoasa sumă de Cor. 529 70, din care s'au cumpărat daruri de Crăciun pruncilor școlari.

S'au procurat 40 părechi de opinci pentru pruncii mai lipsiți, apoi s'au dat și celorlalți elevi ceva cadouri mai mici: cărți, năframe, șaluri, apoi mere și colăcei de „pițărâi“.

Toate acestor daruri s'au împărțit Joi în ajunul Crăciunului. Des de dimineața toți școlarii, mărturisii din ziua premergătoare, au mers la biserică și în corpore, cu învățătorul în frunte, s'au împărțit, ca de regulă, de Crăciun. Apoi adunându-se la școală, în fața publicului adunat, li-s'au împărțit darurile, în cadrele unui program, care a constat din rugăciuni, cuvântări și cântări. Fiind preotul local chiar în doliu, cuvântările de introducere și de încheiere le-a ținut pâr. A. Suci din Iseroni, iar cântarea colindelor s'a făcut sub conducerea pâr. gr.-or. Seb. Rusan. Au fost niște momente atât de înălțătoare, încât toți cei de față au rămas frapați de emoțiune. Când a răsunit, prin glasul argințiu al copiilor, „ce vedere minunată...“ părea că ceriul s'a deschis și îngerii cântau: mărire întru cei de sus lui Dumnezeu...

Toată recunoștința vrednicilor conducători ai acelei școli, cu deosebire inimosului curator bis., d. Alexandru Papp care totdeauna a dat dovadă de caritate desinteresată și de rară inimă simțitoare pentru cei săraci și lipsiți. Unde astfel de conducători stau în fruntea afacerilor, acolo numai lucruri bune se pot face, cum s'au făcut până acum în Vulcan și se vor face și în viitor!

Ca ceva curios amintesc, că în aceeași zi, la înmormântarea fetiței pâr. Dr. Brinzeu, pocății din Vulcan s'au reprezentat prin 2 corifei de ai lor...

Unul din cei de față.

Informațiuni.

Intru mărirea lui Dumnezeu. La colecta școlii gr.-cat. din Vulcan pentru îmbrăcarea copiilor săraci de ss. sărbători ale Crăciunului, au contribuit următorii:

Alexandru Papp farmacist Vulcan 50 cor., Vasile Ianza prim-pretor Petroșeni 50 cor., Soc. de mine „Salgó-Tarjáni“, Vulcan 50 cor.,

Soc. de mine „Felsőszilyölgy“, Vulcan 20 cor., Biserica gr.-or. Vulcan 20 cor., Comuna politică Coroeșteni 30 cor., „Vulkáni Takarékpénztár r. t.“ 25 cor., Dr. Nic. Brinzeu paroh 10 cor., Bucur Voiu învățător 10 cor., Dr. Petru Groza adv. Déva 5 cor., Dumitru Albesc 5 cor., dna I. Danciu 5 cor., dna G. Marincesc 2 cor., Emil Nicoară 2 cor., Lobstein H. 2 c., Salamon L. 2 c., Grosz S., Dan Brinzeu, Gavril Brinzeu, Ștefan Albesc, Roza Ciusboian, Dan Filip, George Petrilean câte 2 cor., Ion Petrilean 3 c., Ion Albesc, Ianăș Albesc, Ion Oneasă, Ion Brinzeu, Ianăș Leja, Floare Albesc, Eva Colda, Petru Avram, Petru Matei, Ștefan Cocotă, Nicolae Scorei, Eva Scorei, Pavel Ioan câte 1 cor., Maria Zeran 40 fl., Cătălina Pardos, N. N. câte 20 fl., N. N. 10 fl.

Primească marimimoșii donatori fierbințile noastre mulțumite.

Senatul școlastic.

DI Petru Carp în Viena. Fostul ministru președinte al României dl Carp a sosit cu soția sa în Viena, pentru re creație, — fără a avea misiune politică.

Cutremur de pământ în Blaj. Mercuri în 26 crt. pe la ora 8 și 45 minute dimineața s'a simțit în Blaj un ușor cutremur de pământ, care a durat numai câteva secunde.

Institutele seismografice din Budapesta, Viena și Pola au arătat în 24 crt. un puternic cutremur depământ, care a durat dela ora 7 și 59 minute până la ora 9. Cutremurul acesta a fost anunțat și de institutele meteorologice din Triest și Sofia. Până acum nu se știe cu punctuositate unde a avut loc cutremurul de pământ. Institutele seismografice arată că cutremurul de pământ a fost prin Italia.

Cât a costat purtarea actualului războiu până acum. În decurs de 17 luni de când s'a început actuala conflagrațiune generală sumele de bani se ridică la 160 miliarde coroane. Din suma aceasta pe diferitele state beligerante revin următoarele sume: Austro-Ungaria 18 miliarde, Germania 35, Anglia 41, Franța 21, Rusia 25 și Italia 7. Spesele zilnice în actualul războiu sunt 300 milioane coroane, ceace lunar se urcă la 9 miliarde. Războiul din 1970/71 pe ambele părți beligerante le-a costat 3 miliarde. Războiul a durat 8 luni astfel pe o zi se spesa 15 milioane. În decurs de 16 luni, cât a durat războiul ruso-japonez jertfele în bani sunt de 9 miliarde.

Mulțămintă. Domnul Ioan Sabadeanu comerciant a dăruit fondului bisericii noastre 25 cor., cu ocaziunea aniversării a 80-a a zilei domniei sale onomastice; bunul Dumnezeu să-l învrednicească încă de mulți ani înainte! Dl Petru Pop jude de tribunal în p. a dăruit 20 cor., dl Petru Dumitru funcționar de poștă 6 cor. și dl Petru Petric cancelist municipal 4 cor., Exprimăm generoșilor dăruitori și pe aceasta cale cele mai călduroase mulțăminte!

Brașov, 20 Ianuarie 1916.

Pentru Curatorul bisericesc:
Moise Brumboiu,
protopop.

— Cu cea mai profundă venerațiune via să dau și pe aceasta cale, expresiune ferbinte mele mulțumite I. P. Sale Dlui Dr. Demetriu Radu, Episcop gr.-cat. de Oradea-mare, pentru prițescul dar ce l-a

făcut acum de curând fondului zidirii bisericii noastre prin donarea titlului de împrumut de războiu seria C. cu Nr. 74.194 în valoare nominală de 1000 Cor., împreună cu coala de caponi aparținătoare. Ne sunt cunoscute grandioasele jertfe aduse pe altarul bisericii și a neamului din partea I. P. S. Sale, știm că sufletul Său mare e preocupat de înflorirea diferitelor instituțiuni culturale și umanitare, și cu mână largă împarte din al Său acolo unde ochiul său ager vede lipsele arzătoare, — dar recenta jertfă ce a adus-o bisericii noastre din Ardușat, stârnește în inimile noastre neperitoare sentimente de recunoștință, omagială venerațiune, nestrămutată iubire și fiască alipire... Bunul Dumnezeu să-i răsplătească și să-i ajute a-și vedea cu ochii întrupate toate gândurile, toate planurile Sale îndreptate spre a bisericii mărire și a neamului fericire. La mulți ani Dispunătoriule bune!

Ardușat, 1916.

În numele senatului bisericesc:

Vila Mureșan
curator prim.

Cinema „Edison“ din Blaj, Duminică în 30 Ian. va reprezenta următorul program:

1. Celea mai noui susceperi din războiu.
2. Sclava albă, dramă în 2 acte.
4. Păstorul de găște, comic.
5. Nu te juca cu focul, dramă în 3 acte. În rolul principal Waldemar Psilander.

Necrolog. † *Silvia Muntean n. Moise* după lungi și grele suferințe n. a. c. la orele 4 d. a. în al 32-lea an al vieții și 14-lea al fericitei sale căsătorii și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului împărțită cu ss. taine.

Rămășițele pământeste ale scumpei defuncte s'au așezat spre vecinică odihnă Sâmbătă în 22 Ianuarie n. a. c. la orele 2 d. a. în cimitirul gr. cat. din Parța.

Odihnoască în pace!

Bibliografie.

A apărut:

B. Maniu: Dicționar de citate și locuțiuni streine (latinești, grecești, italienești, englezești, franțuzești și nemțești). E o carte, ce se poate bine întrebuița și costă 2 cor. Se poate procura și dela librăria seminarială din Balázsfalva—Blaj.

Posta Administrațiunii

Am primit și chitam abonamentele dela: *Bogdanbánya* pe 1915. Numirea o îndreptăm cât ce vom ajunge. — *Abafalva* pe 1914. — *Ibafalva* pe 1916 sem. 1-iu. — *Dr. G. P. Turda* pe 1915 sem. 2-lea. — *Velf, Cason* pe 1915. — *Sajtény* pe 1/5 1899—1/7 1902. — *Dr. E. B. Teaca* pe 1916. — *Csanádos* pe 1916 pătrarul prim. — *Csorheiu* pe 1913 și 1914. — *Sárata* pe 1915 sem. 2-lea. — *Piskolt* pe 1915. — *István* pe 1/9 1910—10/4 1912. — *Karika* pe 1/8 1901—1/8 1903. — *Szilágykövesd* pe 1/5 1912—1/5 1913. — *Dumbravă* pe 1916. — *Petridul infer.* pe 1915. — *Aiad* pe 1916. — *Arad* pe 1914. — *Tușin* pe 1913 și 1914. — *Babota* pe 1/7 1913—1/7 1914. — *Szász-Zombor* pe 1916 sem. 1-iu. — *Résztelek, Berivoiul mare, Hamba, Cenade* pe 1915. — *Moffinul mic* pe 1916 pătrarul prim. — *Szamospart* pe 1915 sem. 2-lea.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suci.